

למעלה בשירה ובשיחה, סמוך לחדר האלחוט; אפשר היה לשמוע את החדשות מהתחנות האירופיות הגדולות, לרבות ה-BBC והגרמנים. החדשות לא היו סימפטיות: הגרמנים הכינו את חטיפת דנציג...

באזור טוניס הים החל לרגוש. לא שמזג האוויר השתנה; החום לא ירד. הדורה ניטלטה לכל הכיוונים. רק חופן יד של אנשים לא חלו במחלת ים ואני ביניהם. מחלת ים היא אחת המחלות העושות שמות בנפגעים, ולהם רק בקשה אחת: למות – אך באדם בריא מעוררת לא יותר מצחוק קל: sorry for you. עובדה זו לא עשתה את החוויה נעימה יותר. במטבח ארעה תאונה: סיר מים רותחים התהפך וקרלה נכוונה ברגליים. היא סבלה מאוד, הכאבים היו איומים. לא היו תרופות יעילות לשיכון כאבים ותנאי האשפוז היו בלתי מספקים. קרלה לא התגברה על הכוויה במהרה. אחרי שהגענו הייתה נתונה לטיפול רפואי עוד זמן ממושך.

עזבונו את האזור הסוער לאחר שעברנו את דרום סציליה והאי סטרומבולי עם הר הגעש. הים עדיין היה גלי ובקרבת כרתים התחיל לסעור מחדש, במיוחד בין האיים היוונים הרבים שעברנו לידם. הבחנתי ששינינו כיוון – צפונה. מה פשר הדבר? אין תשובה. עוד יומיים טלטולים ומשבי רוח סמוך לכל אי יווני קטן. לפתע נעשה שקט, הים חלק כראי, החום כבד. נעצרים. צעקות על הגשר. רב החובל היווני מופיע, חגור אקדח מאוזר אוטומטי. קללות באנגלית. מה קרה? הצוות התמרד ופוחד לנסוע הלאה. הם רוצים יותר כסף. אנשי הצוות התבצרו בחדר המכונות. החלו צעקות הלוך ושוב. בינתיים מתארגנים אצלנו. אחזים במקלות ובסכינים, וכמה חמומי מוח רוצים לפרוץ לחדר המכונות. זה מפחיד את הצוות, והם אינם מעיזים להוציא את ראשם. בלבול מוחלט. הישראלים ורב החובל מחליפים צעקות עם המלחים במשך כמה שעות. אז באים אלינו ומסבירים – יש לשלם להם עוד 500 לירות. על כל אחד מאיתנו לתת מה שברשותו. ברגע שנגיע לארץ יוחזר לנו הסכום במלואו. אוספים את הכסף, רושמים, נראה שאין בעיות. עוד שעתיים של מתיחות; לבסוף המנוע מתחיל לעבוד. הכיוון: צפונה.

למחרת בבוקר אנו מתקרבים לחוף ונכנסים לנמל דייגים קטן. אנחנו בפנייקה, בטורקיה. דבר מוזר קרה לאוניה שלנו; היא נוטה הצידה, כאילו נפגעה ועומדת לטבוע. ולעינינו מחזה לא פחות מוזר: כ-100 מי מאיתנו אוניית מעפילים, דומה לשלנו, דחוסה באנשים, גם כן שטה באלכסון. הסברים אין. אבל אנחנו בלוואנט, ושם העסקים תמיד כרגיל. סובבות אותנו עשרות סירות שמציעות ירקות ופירות למכירה. הבחורות מהמטבח נמשכות אל החצילים, שנראו באירופה רק בחנויות יוקרה. איך לבשלם איש אינו יודע. אישה אחד מציעה את שעון היד שלה תמורת אבטיח. ובכלל, אירועי השעות האחרונות גרמו אצל האנשים המבוגרים יותר לזעזוע נפשי. אחזה בהם אדישות ואי אכפתיות. השמש לוחטת. מביאים מים בסירות פתוחות ושואבים אותם עם דליים אל תוך מיכל האוניה. מיותר להזכיר שהשואבים עומדים בתוך המים בסירות.

דובר ונכתב הרבה, וראינו בסרטים רבים, על הרומנטיקה של נמלי הים התיכון. אלה שכתבו על כך וודאי לא התכוונו לפנייקה. החום כבד, הקשה מנשוא באזורים המחניקים אליהם היינו מרותקים; ריח המים העכורים בנמל הקטן, סרחון של דגים רקובים, אין משב רוח קל שבקלים; וציפייה אין סופית למה שצריך לקרות ואין יודעים בעצם מה – כל זה הפך את שבעת ימי ההמתנה בנמל הטורקי לגיהנום. הבנו שמחכים לאור ירוק מהארץ. האנשים התחילו לעלות אחד לשני על העצבים.

האוניה מולנו נראתה מלאה משלנו. נוצר קשר עמה. שכחתי את שם האוניה; היא הגיעה לחופי הארץ 14 ימים אחרינו. האוניה יצאה מקונסטנצה שבים השחור ונוסעה מאוסטריה וצ'כוסלובקיה. מארגני המסע היו הרוויזיוניסטים, וברוח זו גם נוהל המסע. קבוצת צעירים, מאורגנים כמחלקת חיילים בנוסח פלוגות הסער פקדה על הנוסעים, אנשים מכל הגילים חסרי זיקה פוליטית מיוחדת. הם קיימו משטר הפחדה, אילצו את הנוסעים להישאר רוב הזמן מתחת לסיפון, ובעצמם נהגו כאילו, עבורם לפחות, כבר הגיעו ימות המשיח. הצד הלוגיסטי שלהם היה עוד פחות מזהיר. חסר להם מזון ומערכת הקשר לא הייתה מסודרת, עניינים של מה בכך, אם חושבים על המטרה הנשגבה. עד כאן באשר למחנה הלאומי דאז.

ביום השביעי התחלנו לזוז ובבוקר היינו בלב ים. רוח נעימה נשבה, הדורה התיישרה וחתרה בכח מלא לדרום מזרח. אחר הצהרים התקיימה אספה: "מחר בערב ננסה לרדת לחוף. סירות משוטים יחכו לנו. זאת אחת האפשרויות לרדת לחוף". לא הייתי סקרן במיוחד למה שעלולה להיות האלטרנטיבה; לקפוץ לים ולשחות? למחרת בבוקר נכנסנו לכוננות. אסור היה להימצא על הסיפון, אלא רק בקבוצות קטנות. בשעה שלוש אחרי הצהרים, מבלי שהבחנו בכך, התקרב אלינו מטוס צבאי בריטי, הנמיך טוס מעלינו... ונעלם באופק. אי אפשר להגיד, שלא